

Het gevecht om de vlecht

Andere uitgaven van Piet Rombouts:

Dee Goong An second part: Governor Dee Defies the Empress

Een onbeduidend verhaal van een lentedroom
(een Chinees verhaal uit de Ming dynastie)

Het bezoek van de censor
(een rechter Tie-verhaal)

Bronnen van illustraties in de rechter Tie romans
– *Judge Dee illustrations and their sources*

Vierentwintig zaken van rechter Lan
(De strijd van een magistraat tegen criminaliteit in het Chinese keizerrijk)

Rechter Tie en de courtesane
(Een rechter Tie verhaal)

Het gevecht om de vlecht

De machtsgreep van de Mantsjoes
en de pacificatie van de regio langs de Lange Rivier

Een vertaling van meerdere Chinese teksten uit de 17de eeuw
door Piet Rombouts

Met een inleiding door
Sander Hendriks en Piet Rombouts

Eerste druk : maart 2021

© Nederlandse tekst: Piet Rombouts, 2021

Binnenwerk en omslagontwerp: Sander Hendriks / Ongerijmd

Uitgegeven via Brave New Books

e-mail: parombouts@yahoo.com

ISBN: 978 946 418 2774

Inhoud

Inleiding	9
Kalender, jaartelling, namen, afstanden en gewichten	12
Hoofdstuk 1. Diplomatie op hoog niveau	15
Briefwisseling tussen Dorgon en Shi Kefa	
De brief van Dorgon 攝政王來書(致史可法書)	20
De antwoordbrief van Shi Kefa 復攝政睿親王書	28
Hoofdstuk 2. Trouw tot in de dood	37
De laatste daden van Shi Kefa	
<i>Sterven voor Yangzhou</i> door Li Shihong 書殉揚州事, 黎士宏著	40
De afscheidsbrieven van Shi Kefa	45
Hoofdstuk 3. Orgieën van geweld, zeeën van bloed	53
Drie kronieken over de pacificatie van de regio langs de Lange Rivier	
3.1 <i>Tien dagen in Yangzhou,</i> door Wang Xiuchu 揚州十日記, 王秀楚著	57

3.2	<i>Een kort verslag van de moordpartijen in Jiading,</i> door Zhu Zisu 嘉定屠城記略, 朱子素著	93
3.3	<i>Verslag van de verdediging van Jiangyin,</i> door Xu Zhongxi 江陰守城記, 許重熙著	147
	Hoofdstuk 4. Op de vlucht voor het geweld De omzwervingen van een voorname familie in tijden van oorlog	161
	<i>Herinneringen aan Dong Xiaowan (fragment),</i> door Mao Xiang 影梅庵憶語, 冒襄著	164
	Hoofdstuk 5. Een ongewoon lot De wonderbaarlijke lotgevallen van vrouw Liu	173
	<i>Bij het passeren van ruïnes,</i> door Shuxi YiSou 過墟志感, 墅西逸叟著	176
	Noten	230
	Vertaling	236
	Illustraties	240

Kaarten

1. Peking en Nanking	19
2. De monding van de Lange Rivier	59
3. De streek rond Jiading	97
4. Jiangyin	149
5. Rugao, Jiaxing, Ma'anshan	163
6. De districten Yu en Songjiang	175

De val van de Ming

In 1644 wordt het Chinese politieke landschap in drie maanden tijd volledig op zijn kop gezet. Op 25 april wordt Peking, de Noordelijke Hoofdstad van de Ming dynastie, na een beleg van twee dagen bezet door troepen van rebellenleider Li Zicheng. Nog diezelfde dag verhangt de Ming keizer zich in de paleistuin van de Verboden Stad. De komende weken gaan rebellenleider Li en zijn manschappen zich in de stad te buiten aan een ongekend plunderfestijn.

De victorie van de rebellen is echter geen lang leven beschoren. Generaal Wu Sangui, een van de belangrijkste militaire bevelvoerders van de Ming, roept de hulp in van de Mantsjoes om de opstandelingen uit de hoofdstad te verdrijven en de Ming te herstellen.

Voor de Mantsjoes komt Wu's verzoek op een uitgelezen moment. De voorgaande decennia hebben zij zich strak georganiseerd en gestaag hun gezag over het gebied ten noordoosten van het Chinese rijk uitgebreid (Mantsjoerije). Door veroveringen komen veel Mongolen en, in het zuidelijke deel van Mantsjoerije, ook veel Chinezen onder het bestuur van de Mantsjoes te staan. De Mantsjoes zijn internationaal georiënteerd, laten zich door Chinese raadslieden adviseren, modelleren hun regering op het Chinese bestuursapparaat, bouwen een hoofdstad naar Chinees voorbeeld, geven hun leiders naar Chinees voorbeeld de titel van 'keizer' en noemen hun dynastie Qing, wat 'Helder' betekent en een provocerende uitdaging is aan het adres van de keizers van de Chinese dynastie die Ming wordt genoemd, wat ook 'helder' of 'lichtend' betekent. Net als de Mantsjoestaat is ook het Mantsjoeleger multi-etnisch:

meer dan de helft van de omstreeks 1644 circa 160.000 man tellende strijdmacht bestaat uit Mongolen en Chinezen.¹

Op het moment dat Wu Sangui zich met zijn verzoek tot de Mantsjoes richt, is Dorgon hun belangrijkste militaire en politieke leider. Hij treedt op als prins-regent voor de zesjarige Shunzhi keizer, die het jaar daarvoor door de raad van Mantsjoe prinsen en staatsraden tot keizer is benoemd. Plannen om het Chinese rijk binnen te vallen waren er al. Dorgon stemt dan ook toe. Aan deze steun verbindt hij echter één voorwaarde: Wu Sangui zal niet de Ming maar de Qing dienen.

Wu Sangui stemt in met deze voorwaarde en tekent zo het doodvonnis van de Ming. Op 27 mei treffen de legers van Dorgon en Wu Sangui elkaar bij de Pas van Bergen en Zee, waar ze een gezamenlijk front vormen tegen de troepen van Li Zicheng, die hen daar opwachten. De strijd duurt enkele dagen, maar uiteindelijk wordt de legermacht van Li volledig in de pan gehakt. Hij vlucht in paniek naar Peking, smelt daar in allerijl al het zilver om dat hij in de paleizen van de Verboden Stad kan vinden, roept zichzelf in de Wuying-hal uit tot keizer van de Shun dynastie, steekt op 3 juni de overige paleisgebouwen in brand en vlucht met zijn leger van plundersaars en zo veel mogelijk buit als hij kan meenemen halsoverkop de stad uit, die drie dagen later wordt ingenomen door het Mantsjoe leger onder leiding van Dorgon.

De bevolking van de Chinese hoofdstad reageert gemengd op de komst van de Mantsjoes. Naast verwondering over de verschijning van de vreemdelingen is er opluchting. Dorgon heeft zijn soldaten verboden de stad te plunderen of de bevolking te doden. Na het wekenlange schrikbewind van Li en zijn handlangers brengt het gedisciplineerde optreden van de Mantsjoes de rust weer terug in de stad. Hierdoor staat de bevolking niet onwelwillend tegenover de vreemdelingen.

Maar er is ook verbijstering, in eerste instantie als Dorgon bevel geeft alle troonpretendenten van de Ming ter dood te brengen en zo te kennen geeft dat hij niet is gekomen om de Chinese dynastie te herstellen, maar om de macht te claimen voor zijn eigen Qing dynastie; in tweede instantie als hij op 7 juni, twee dagen nadat hij de stad bezet heeft, decreteert dat

alle ambtenaren in het hoofdstedelijke gebied hun ambt kunnen behouden indien zij de bevolking overreden het haar in de stijl van de Mantsjoes te gaan dragen als een teken dat zij het gezag van de Mantsjoes erkennen. Het is een maatregel die de Mantsjoes tijdens hun veroveringen al eerder hebben toegepast en met harde hand hebben afgedwongen: zo nodig werd de ambtenarij over de kling gejaagd om de bevolking tot gehoorzaamheid te dwingen.

De Mantsjoes en sommige stammen in het noordoosten van China hebben de gewoonte om het voorhoofd te scheren en het resterende haar in een vlecht op de rug te dragen. De Chinezen echter laten het hoofdhaar, dat zij in een wrong of knot op het hoofd dragen, sinds jaar en dag doorgroeien zonder het ooit af te knippen of te scheren. Voor hun getuigt dit van respect voor hun lichaam, het belangrijkste geschenk dat zij van hun ouders ontvangen hebben. En respect voor de ouders is een belangrijke plicht. Voor een grote meerderheid van de Chinese mannen is de door Dorgon afgekondigde maatregel dan ook een enorme verandering. Hun haar is een deel van hun culturele identiteit, het afscheren daarvan ervaren zij als een vorm van zelfverminking. Zodra ambtenaren de maatregel onder de bevolking proberen af te dwingen, breekt er op verschillende plaatsen rond de hoofdstad dan ook oproer uit.

Onder andere omstandigheden zou Dorgon de maatregel ongetwijfeld doorgedrukt hebben, maar in de huidige situatie dreigen de Mantsjoes door de onlusten hun greep op de situatie in de hoofdstad te verliezen. Omdat hij inziet dat niet opportuun is om aan een strikte doorvoering van de maatregel vast te houden, herroept Dorgon zijn besluit daarom op 28 juni.

Het gevecht om de vlecht is begonnen.

Kalender, jaartelling, namen, afstanden en gewichten

Kalender en schrikkelmaand

De traditionele Chinese kalender was een landbouwkalender die de cyclus van de maan als uitgangspunt gebruikte. Elke maand telde 29 of 30 dagen en werd onderverdeeld in drie decaden (periode van tien dagen). De dagen van de maand werden ook weer opeenvolgend genummerd: eerste dag, tweede dag, derde dag enz. De eerste dag van elke maand viel op de dag van nieuwe maan, de vijftiende was het volle maan.

Een gewoon jaar telde twaalf maanden, die opeenvolgend werden genummerd: eerste maand, tweede maand, derde maand enz. Volgens deze maankalender telde een vol jaar dus slechts 354 of 355 dagen. Om te zorgen dat deze op de maan-cyclus gebaseerde kalender gelijk bleef lopen met de seizoenen van het zonnejaar, dat 365 en een kwart dagen telt, werd geregeld een hele schrikkelmaand ingelast. Dat gebeurde zeven keer per negentien jaar. De kortere lengte van het gewone Chinese kalenderjaar en de van tijd tot tijd ingevoegde schrikkelmaand maken dat het Chinese nieuwjaar ten opzichte van onze westerse kalender telkens zulke grote sprongen maakt.

Jaartelling

Om de jaren aan te duiden, hanteerden de Chinezen geen opeenvolgende jaartelling. In plaats daarvan werden de jaren aangeduid door een regeertitel en een rangtelwoord. Tijdens de Qing dynastie werd de regeertitel van een nieuwe keizer in-

gevoerd op nieuwjaarsdag na zijn troonsbestijging. 1644 is het eerste jaar van de Shunzhi regeerperiode, 1645 het tweede jaar.

Parallel aan dit systeem telden de Chinezen de jaren al sinds de oudheid volgens een stelsel van zestig cyclische tekenparen. Zo kan het dat Shunzhi 1 (1644) ook wordt aangeduid als een *jiashen*-jaar (甲申, 21) en Shunzhi 2 (1645) als een *yixi*-jaar (乙酉, 22).

Namen

In de Chinese naam staat de familienaam voorop, meestal bestaande uit één syllabe, gevolgd door een eigennaam of roepnaam van één of twee syllaben. Een van de hoofdpersonen in dit boek is Shi Kefa, waarbij Shi de familienaam is en Kefa zijn eigennaam.

Onder sommige steppevolkeren uit het gebied ten noorden van het Chinese rijk, waaronder de Mantsjoes, bestond het gebruik dat de mannen vrijwel al het hoofdhaar afschoren. Alleen de haren van een klein plekje op het achterhoofd bleven ongeschoren en werden samengebonden in een vlecht. Onderworpen volkeren werden gedwongen deze haardracht over te nemen. Verzet tegen deze intimiderende maatregel werd hardhandig de kop in gedrukt.

Afstanden en oppervlaktematen

De Chinese maat voor afstanden was de *li*. De lengte van zo'n Chinese mijl was volgens onze norm niet strikt bepaald. Op-gaven variëren van 537 tot 645 meter. Afstanden, bijvoorbeeld die tussen steden, werd gegeven als de lengte van de route, dus niet hemelsbreed.

Een veel gebruikte oppervlakte maat is *mu*, één vijftiende van een hectare.

Geld en gewichten

Naast koperstukken was in het late keizerrijk zilver een gangbaar betaalmiddel. Niet in de vorm van munten maar als klompjes, elk met een gewicht van 1 'ons' (tael). Deze klompjes, ook wel 'ingot' of 'baar' genoemd, werden in allerlei vormen gegoten, zoals een hoefijzer, een schuitje enz. De zuiverheid van het zilver varieerde per type klompje.

Hoofdstuk 1

Diplomatie op hoog niveau

Briefwisseling tussen Dorgon en Shi Kefa

- De brief van Dorgon
攝政王來書 of 致史可法書
- De antwoordbrief van Shi Kefa
復攝政睿親王書

Inleiding

Terwijl de Mantsjoes in het noorden hun gezag in de regio rond Peking consolideren (het zal tot 19 oktober duren eer Dorgon de Shunzhi keizer in de hoofdstad ontvangt en pas op 30 oktober bezegelt deze tijdens de daarvoor bestemde plechtigheid op het Altaar van Hemel zijn positie als keizer van het Chinese rijk), is Nanking, de Zuidelijke Hoofdstad, het brandpunt van een heel andere politieke organisatie geworden.

Voor de ambtenarij van de Ming kwamen de gebeurtenissen in het voorjaar van 1644 als een volslagen verrassing. Door de dood van de keizer was het keizerlijke bestuursapparaat onthoofd en door de actie van Wu Sangui en de machtsgreep van de Mantsjoes waren alle in Peking gevestigde bestuursorganen van de keizerlijke regering in handen gevallen van een formidabele politieke tegenstander. Liever dan zich aan de Mantsjoes te onderwerpen, wilden de civiele en militaire ambtenaren die de dans ontsprongen waren, de Ming dynastie voortzetten.

Over de locatie waar de Ming dynastie na de doorstart haar hoofdzetel zou krijgen, bestond geen discussie: het aan de Lange Rivier gelegen Nanking, dat de stichter van de Ming dynastie ruim tweeëneenhalve eeuw eerder als hoofdstad van het rijk van de Ming had ingericht en waar zich nog altijd diens graf bevond, was voor alle Ming-getrouwe ambtenaren en militairen een vanzelfsprekende vluchthaven.

Wie de nieuwe keizer moest worden, was echter minder duidelijk. De overleden keizer had geen directe troonopvolger nagelaten. Tijdens de chaos waarin de bezetting van Li Zicheng uitmondde, leken alle leden van de keizerlijke familie te zijn omgekomen. Na lang beraad vonden de Ming loyalisten in Zhu Yousong, een van de vele Ming prinses en een kleinzoon van de op-drie-na laatste Ming heerser, een geschikte kandi-

daat om de dynastie voort te zetten. Op 19 juni 1644 werd hij als nieuwe Ming keizer geïnstalleerd. Zijn dynastie werd later bekend als de Zuidelijke Ming.

In getuigenissen wordt de zuidelijke dynastie afgeschilderd als een vergaarbak van opportunisten en fortuinzoekers die liever feest vierden dan zich aan hun bestuurlijke taken te wijden. Ook aan de militaire organisatie van de zuidelijke dynastie, die ten prooi leek aan onderling gekibbel en gebakkelei, worden weinig woorden van roem gewijd.

Een van de uitzonderingen is gouverneur Shi Kefa, die zich in dit ongunstige klimaat tot het uiterste inspande om het voortbestaan van de dynastie te waarborgen. Als hij in mei hoort dat Li Zicheng de hoofdstad heeft ingenomen, brengt hij een leger op de been om de rebellen te verdrijven. Hij is echter te laat: nadat hij de Lange Rivier is overgestoken en aan de oever van de rivier de Huai staat, bereikt hem het nieuws dat de keizer zich verhangen heeft en dat de hoofdstad door de Mantsjoes is ingenomen. Hij keert onverwijld terug naar Nanking om daar zijn bijdrage te leveren aan de opbouw van de zuidelijke dynastie.

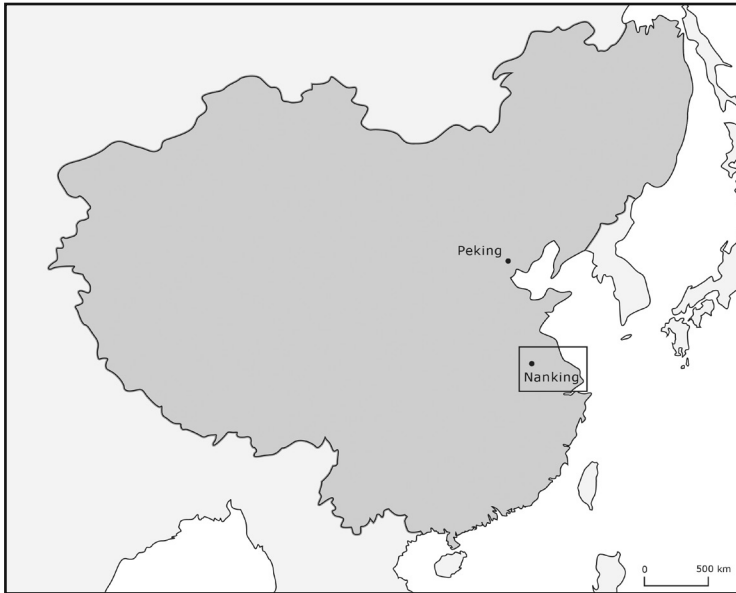
Juist op dat moment richt Dorgon zich – vermoedelijk in augustus van 1644 – in een brief tot de gouverneur in een poging Shi over te halen om partij te kiezen voor de Mantsjoes. Het is een strategische zet: als het hem lukt de toegewijde en daadkrachtige gouverneur en generaal op zijn hand te krijgen, versterkt hij daarmee zijn eigen positie en verzwakt hij de Ming. Het antwoord van Shi laat een kleine twee maanden op zich wachten.

Zowel de brief van Dorgon als die van Shi Kefa is bewaard gebleven. Samen geven ze een mooi beeld van de politieke stellingname van de Qing en de Ming enkele maanden na de bezetting van Peking. Het gevecht om de vlecht – onderwerping aan de Qing – komt in de brieven niet alleen figuurlijk aan de orde: de Dorgon per decreet afgekondigde eis dat de Chinese bevolking de Mantsjoe haardracht dient over te nemen, komt in Shi Kefa's brief ter sprake.

Dat de brieven een interessant inzicht bieden in de communicatie tussen hooggeplaatste regeringsvertegenwoordigers

in crisistijd, is echter niet de enige reden om ze hier te presenteren. Naar verluidt zijn beide brieven later geprezen om hun fraaie stijl en uiteindelijk zelfs opgenomen in Chinese schoolboeken. Na de onderstaande vertaling volgen daarom enkele opmerkingen over de opbouw en de stijl waarin de brieven geschreven zijn.

Kaart 1. Peking en Nanking

Nadat de Mantsjoes in 1644 de noordelijke hoofdstad Peking hadden bezet, werd de verdreven Ming dynastie voortgezet in het zuidelijke Nanking, dat tweeënehalve eeuw eerder door de stichter van de dynastie als hoofdstad van zijn rijk was ingericht. De brieven van Dorgon en Shi Kefa zijn geschreven op het moment dat de Mantsjoes nog met de verovering van het zuidelijke deel van het Chinese rijk moesten beginnen en de Zuidelijke Ming nog de hoop koesterde haar gezag te herstellen.

攝政王來書 (致史可法書)

Dorgon

多爾袞

Dorgon (多爾袞, 1612-1650), ook bekend als prins Rui (睿親王), was de veertiende zoon van Nurhaci (努爾哈赤, 1559-1626), de grondlegger van het rijk dat tot de Qing dynastie zou uitgroeien. Van 1626 tot 1643 bewees Dorgon zijn militaire talent in vele campagnes. Toen de Mantsjoe keizer Abahai in 1643 overleed, werd Dorgon tot regent van de vijfjarige nieuwe keizer benoemd. Vanaf dat moment was Dorgon de machtigste politieke en militaire leider van de Mantsjoes. Het was in deze hoedanigheid dat Dorgon zich tot Shi Kefa richtte.

Dorgon heerste op absolutistische wijze. Zijn woord was wet. Daardoor maakte hij veel vijanden. Na zijn onverwachte dood in 1650 werden zijn privileges en eerbewijzen daarom ingetrokken. In de tweede helft van de achttiende eeuw werd hij postuum gerehabiliteerd.

Hoewel de brief op naam staat van Dorgon, werd hij zeer waarschijnlijk door een Chinese literaat geschreven. Als mogelijke 'ghostwriter' wordt Li Wen 李雯 (1608-1647) genoemd.

De brief van Dorgon

Ongedateerd, waarschijnlijk augustus 1644

De prins en regent van de Qing dynastie richt zich tot de eerbiedwaardige heer Shi:

Reeds tijdens mijn verblijf in Shenyang vernam ik dat in Peking alle ogen op u waren gericht. Nadat onze troepen door de Pas van Bergen en Zee waren getrokken en de rebellen hadden verslagen, maakte ik kennis met leden van de hogere standen in de hoofdstad Peking. In de kringen der literaten leerde ik uw broer kennen en via hem heb ik u toen een brief gezonden waarin ik welgemeend mijn beste wensen aan u heb overgebracht en uitdrukking heb gegeven aan mijn gevoelens van diepe sympathie. Het is mij niet bekend of u mijn schrijven ontvangen heeft.

De laatste tijd gaan hier veel geruchten rond die willen dat de Ming dynastie in Nanking, de zuidelijke hoofdstad, een vervolg zou hebben gekregen en dat zich daar iemand tot keizer heeft laten kronen. Ons is onderwezen dat een man niet onder dezelfde hemel kan leven als de moordenaar van zijn vader of vorst. En volgens de *Annalen van Lente en Herfst* kan men geen gewag maken van een 'ter aarde bestelling' van wijlen de vorst zolang diens moordenaar nog vrij rondloopt en kan er in deze omstandigheden evenmin sprake van zijn dat een nieuwe vorst zich 'tot keizer laat kronen'. Men dient derhalve alles in het werk te stellen om het opkomen van opstandige ministers en doortrapte zoons te voorkomen. Dit is een onverbiddelijk principe.¹

De bandiet Li Zicheng leidde zijn troepen naar de hoofdstad en is het keizerlijk paleis binnengedrongen. Door zijn hand zijn de keizer en zijn familie de dood in gejaagd. Ik heb niet vernomen dat er in China ambtenaren of burgers zijn geweest

die ook maar één pijl hebben afgeschoten om hen te verdedigen. Generaal Wu Sangui, de Vredestichter van het Westen, die op dat moment in het oostelijk grensgebied gestationeerd was, is de enige geweest die alles op alles heeft gezet om naderend onheil af te weren. De trouw en het rechtvaardigheidsgevoel die hij daarbij aan de dag legde, hebben ons zeer ontroerd. Terugdenkend aan de vele decennia dat onze naties vriendschappelijke relaties hebben onderhouden, besloten wij de onbeduidende, onfortuinlijke incidenten uit het recente verleden door de vingers te zien. Wij hebben onze onversaagde strijders daarom in slagorde opgesteld en de rebellen als honden en ratten uit Peking verjaagd. Zodra dit volbracht was, hebben wij voor de overleden keizer en keizerin postume titels gekozen, een geschikte plaats voor hun graf vastgesteld en hen ter aarde besteld. Dit alles geschiedde geheel in overeenstemming met de ceremoniële voorschriften. De leden van de keizerlijke familie, de prinsen en de hoge militairen die het incident overleefden, hebben wij hun oorspronkelijke titels laten behouden. Civiele en militaire hoogwaardigheidsbekleders en leden van de keizerlijke familie bezetten posities aan ons hof en worden genereus en volgens de juiste omgangsvormen bejegend. De landbouw en het marktwezen zijn ongestoord gelaten en hebben geen enkele schade opgelopen.

Wij waren juist plannen aan het maken om in de komende herfstmaanden, wanneer de weersomstandigheden zich daartoe lenen, onze legeraanvoerders naar het westen te laten uitrukken. Daarnaast wilden wij een mobilisatieoproep naar het zuiden zenden opdat uw en onze legers zich ten noorden van de Gele Rivier zouden samenvoegen, instructies zouden ontvangen en een eed zouden afleggen. Met verenigde krachten zouden wij uw vorst en vaderland dan wreken op de vijand. Op deze wijze zouden wij onze onbaatzuchtigheid hebben kunnen tonen.

Nooit en te nimmer hadden wij gedacht dat er in het zuiden heren waren die uit gemakzucht hun heil zouden zoeken in een vrede die slechts van korte duur kan zijn. Zonder de huidige omstandigheden te doorgronden hunkeren zij naar loze titels en negeren zij reële gevaren. Dit heeft mij in hoge mate

verbaasd. Wij hebben de orde in de hoofdstad hersteld door rebellen te verdrijven. Wij hebben de hoofdstad niet uit handen van de Ming dynastie gegrist. Het zijn de rebellen geweest die de voorouderlijke tempel van de Ming keizers in brand hebben gestoken; een vernedering die ook de voorouders treft. Wij zijn er niet voor teruggeschrokken om belastingen op te leggen die ons in staat stelden onze hele legermacht in gereedheid te brengen om de haar toegebrachte schande uit naam van de Ming dynastie te vergelden. Een zoon die vervuld is van plichtsbesef en een onderdaan die het hart op de juiste plaats draagt, weten hoe zij hun dankbaarheid tot uitdrukkingen moeten brengen en hoe zij die kunnen beantwoorden!

Wij hebben onze legermacht enige rust gegund, zodat de bestraffing van de rebellen even op zich laat wachten. De zuidelijke bewindvoerders hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om de eigen positie te versterken. Menen zij wellicht dat het in hun voordeel is als wij en de rebellen elkaar bevechten, zo dat we lijken op de scholekster en de oester, die elkaar klemvast houden en daardoor beide een makkelijke prooi voor de wachtende visser zijn? In alle redelijkheid: hoe kunnen we een dergelijke houding rechtvaardig noemen? Of wanen de bewindvoerders zich soms veilig achter de Lange Rivier omdat wij niet in staat zijn er overheen te vliegen of die met onze rijzwepen te dempen? Ik merk op dat de bandietenleider een kweiling was voor het hof van de Ming en dat hij zich nimmer aan het rijk van ons, Mantsjoes, heeft vergrepen. Enkel en alleen omdat wij vonden dat de vijand van onze burens ook ónze vijand was, hebben wij op niet mis te verstane wijze getuigenis afgelegd van ons rechtvaardigheidsgevoel. Maar als er nu een nieuwe keizer is benoemd, betekent dit dat er twee zonnen aan de hemel staan. Wij beschouwen het nieuwe bewind in Nanking als een geduchte rivaal. Wij hebben de optie het besluit te nemen een deel van onze elitetroepen niet op expeditie naar het westen te sturen, maar koers te laten zetten naar het oosten. Bovendien kunnen wij overwegen die kerel zijn zware straf kwijt te schelden en hem met zijn troepen in onze voorhoede op te stellen. Toen de Ming dynastie over de macht van een heel rijk beschikte, bleek zij niet tegen het rebellerende uit-

schot te zijn opgewassen. Op welke gronden meent het nieuwe regime dan het vanuit een regio onder de Lange Rivier tegen ons grote rijk te kunnen opnemen? Het is volstrekt onnodig een waarzegger over de uitkomst van een dergelijk treffen te raadplegen!

Er staat geschreven dat een hoogstaand mens op basis van morele principes een betrokken houding tegenover anderen aanneemt en dat min volk meent zijn betrokkenheid te moeten tonen door plompverloren in alles toe te stemmen. Als de ambtsdragers in het zuiden het huidige tijdsgewricht daadwerkelijk begrijpen en beseffen wat hun rol daarin is, als zij hun vroegere vorst vol eerbied in hun gedachten dragen en het beste voor hebben met deze excellente prins en afstammeling, zullen zij hem ervan overtuigen afstand te doen van zijn keizerstitel en naar zijn domeinen terug te keren. Als hij dat doet, kunnen hij en zijn nakomelingen tot in de eeuwigheid in voorspoed en geluk leven. Ons keizerlijke hof zal hem tegemoet treden met alle plichtplegingen die toekomen aan een vorst die zijn rijk heeft verloren. Hij zal tot in lengte van dagen, tot het moment dat de Gele Rivier is geslonken tot een beekje en de berg Tai tot het formaat van een slijpsteen is geërodeerd, over alle rituele voorwerpen van zijn familie beschikken. Zijn positie zal hoger zijn dan die van onze hoogste edele. Dit stelt ons in staat te handelen in overeenstemming met onze oorspronkelijke bedoelingen: uitdrukking te geven aan ons gevoel voor rechtvaardigheid, de rebellen te bestraffen, een dynastie van de ondergang te redden en een familielijn te herstellen die dreigt te worden afgebroken. Wat de achtenswaardige heren in het zuiden betreft: ook zij zullen, indien zij zich tot ons wenden, de hoogste adellijke titels ontvangen en landerijen toegewezen krijgen. De wijze waarop wij de Vredestichter van het Westen beloofd hebben, kan in dezen tot voorbeeld dienen. Moge u dit zorgvuldig in beschouwing nemen en uw voordeel doen met mijn betoog!

De afgelopen jaren zijn er aan het hof van de Ming hoge ambtsbekleders geweest die ervan hielden zich heel principieel op te stellen en op deze wijze een naam voor zichzelf probeerden te maken. Voor de noden waarmee het rijk geconfronteerd